

Развитието на желъзопътното дѣло

Колко биха се очудили нашитѣ прадѣди, ако можеха да видятъ промѣнитѣ, които сж направени презъ последнитѣ седемдесетъ години въ нашето пѣтуване !

Направата на релси за свободно движение на колелата е старо откритие. Индийцитѣ и египтянитѣ нареждали голѣми четвъртити камъни единъ до други, за да прекарватъ по-лесно огромнитѣ каменни маси отъ каменоломницата до грамаднитѣ здания. Така се образувалъ единъ камененъ пѣтъ, въ който колелата на тежката кола малко по малко си издѣлбавали релси. Сжщо и римлянитѣ имали подобни каменни пѣтища по главнитѣ улици.

Въ германскитѣ рудници отдавна прекарвали рудитѣ по дървени пѣтища. Тѣзи пѣтища били устроени отъ две успоредни редици греди, поставени по възможность хоризонтално върху други напрѣчни дървета. По тѣзи пѣтища единъ конъ превозвалъ четири пѣти по-тежкъ товаръ, отколкото по обикновенъ пѣтъ.

Английската кралица Елисавета (1557. — 1603.) повикала нѣмски рудничари въ Англия, които построили такива дървени пѣтища. Обаче липсата на дървенъ материалъ за тѣзи пѣтища и нетрайността на този материалъ наложили да се търсятъ срѣдства за тѣхното подобрене. Въ 1767. г. Рейнолдъ, единъ отъ съучастницитѣ на най-голѣмитѣ желъзни рудници въ Англия, въвелъ желъзнитѣ пѣтища.

Рейнолдъ поставилъ върху дървени траверси желъзни греди и по тоя начинъ се образували релситѣ. Следъ нѣколко години прибавили на външната страна на релситѣ отвесенъ первазъ, за да не изкачатъ колелетата. Но скоро се убедили, че по-добре е релситѣ да бждатъ съвършено равни, а первазътъ да бжде на вътрешния рѣбъ на колелото. Плоскитѣ релси постепенно били замѣнявани съ високи, каквито днесъ виждаме по нашитѣ желъзни пѣтища. По тѣхъ единъ конъ удобно е теглилъ товаръ, за пре-